

Felelősségtan

- Felelősség az épületkárokért
- Felelősség az állatkárokért
- Kártalanítás jogszerű károkozásért
- Felelősség a közhatalom gyakorlásával okozott kárért

2019. 03. 05.

ÉPÜLETKÁROK

Épület nyugalmi állapotában!!!
Felelősség vs. helytállási köt.

Az épületkár fogalmát a Ptk. nem határozza meg, DE!

- Olyan káresemény, ami mások személyében, vagyonában keletkezik

Hol / hogyan	Ptk. §	Felelősség alanya
Épület egyes részeinek lehullása, vagy az épület hiányossága	Ptk. 6:560. § (1)	Épület tulajdonosa
épületen elhelyezett tárgyak leesése	Ptk. 6. 560. § (2)	Épület tulajdonosa + akinek érdekében a tárgyat kifüggesztették
Tárgy kiöntése, kidobása, kiejtése lakásból, vagy más helyiségből	Ptk. 6: 561. § (1)	Lakás / helyiség bérlője, használója
Tárgy kiöntése, kidobása, kiejtése épület közös használatú helyiségeiből	Ptk. 6:561. § (2)	Épület tulajdonosa

Épület fogalma

- Nem a Ptk. határozza meg az épület fogalmát
- *„Jellemzően emberi tartózkodás céljára szolgáló építmény, amely szerkezeteivel részben vagy egészben teret, helyiséget vagy ezek együttesét zárja körül meghatározott rendeltetés vagy rendeltetésével összefüggő tevékenység, avagy rendszeres munkavégzés, illetve tárolás céljából.” (Étv.)*
- *Építmény fogalma: „Építési tevékenységgel létrehozott, illetve késztermékként az építési helyszínre szállított, - rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készültségi fokára és kiterjedésére tekintet nélkül - minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, a víz vagy az azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér megváltoztatásával, beépítésével jön létre (az építmény az épület és műtárgy gyűjtőfogalma)”*
- Ptk. – értelmező rendelkezések: épület fogalmának kiterjesztő értelmezése
- Bírói gyakorlat alapján – tág értelmezés

- Ptk. két felelősségi alakzatot különít el az alany és a helyszín alapján
- Épület tulajdonosának felelőssége (6:560.§)
- Felelősség tárgyak kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért (6:561.§)
- Megtévesztő jogalkotói címválasztás!
- Helyénvalóbb elkülönítés (mi okozza a kárt):
 - Épület egyes részeinek lehullásával, épület hiányosságai révén másnak okozott kár
 - Tárgyak kidobásával, kiejtésével, kiöntésével okozott kár

ÉPÜLET EGYES RÉSZEINEK LEHULLÁSÁVAL, ÉPÜLET HIÁNYOSSÁGAI RÉVÉN MÁSNAK OKOZOTT KÁR

- **6:560. §** [Az épület tulajdonosának felelőssége]

(1) Épület egyes részeinek lehullásával vagy az épület hiányosságai révén másnak okozott kárért az épület tulajdonosa felelős, kivéve, ha bizonyítja, hogy az építkezésre és karbantartásra vonatkozó szabályokat nem sértették meg, és az építkezés vagy karbantartás során a károk megelőzése érdekében nem járt el felrőhatóan.

- **Felelősségalapítás az épület tulajdonosára – oka: Károsulti érdek szolgálata**
- **Felelősség szempontjából csak az a fontos, hogy ki az épület tulajdonosa**
- **Ezt az első esetkört is kettébontja**
 - **Épület egyes részeinek lehullása, vagy**
 - minden olyan tárgy, ami tartósan van egyesítve (pl. stukkó, tetőcserép)
 - Mi nem? – BH – közös használatra szolgáló helyiségben lévő díszítés
 - **Épület hiányosságai**
 - Hiányzó, megrongálódott lépcsőfok, hó, jégcsap, elektromos tűz
 - **DE NEM!!** A tartozéknak minősülő veszélyes üzem (pl. gázkazán)
 - **BIZONYÍTÁS!**

Mentesülés

- Két konjunktív feltétel – kimentéses bizonyítás
 - Az építkezésre és karbantartásra vonatkozó szabályokat nem sértették meg, és
 - Az építkezés, karbantartás során a károk megelőzése érdekében nem járt el felróhatóan.
- Összetett kimentés:
 - Általános felelősségi alakzat szerint – nem járt el felróhatóan az építkezés, karbantartás során a károk megelőzése érdekében **ÉS**
 - „nem sértették meg” – senki!! Szigorú, tárgyi felelősség!
- „Építkezésre, karbantartásra vonatkozó szabályok”
 - Nem csak a vonatkozó jogszabályok
 - Szabványok, adott tevékenységre vonatkozó mérnöki és egyéb szakmai szabályok

Épületen elhelyezett tárgyak leeséséből eredő kár

- **6:560. § (2)** *Az (1) bekezdésben foglalt szabályt kell alkalmazni az épületen elhelyezett tárgyak leesésével okozott kárért való felelősségre azazal az eltéréssel, hogy a károsulttal szemben azt, akinek érdekében a tárgyat elhelyezték, az épület tulajdonosával egyetemleges felelősség terheli.*
- **Melyek ezek a tárgyak?**
 - Épülettel alkotórészi kapcsolatban nem állnak
 - Épületre vannak felerősítve (pl. Reklámtábla, cégér, zászló)
- **Utaló szabály folytán szintén az épület tulajdonosa a felelős**
- **DE! itt már egyetemleges felelősség a károsulttal szemben –**
 - A tulajdonos + az, akinek érdekében a tárgyat elhelyezték
 - Az egyetemlegesség oka:
 - Károsult védelme
 - Preventív funkció (régí Ptk-hoz viszonyítottan jelenik meg)
- **Mentesülés – Ptk. Itt nem határoz meg külön mentesülést → utaló szabály a szakasz elején**

Megtérítés

6:560. § (3) Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a károkozótól a kár megtérítését követelhesse.

- Ün. regressz, vagy visszkereseti igény
- A kárért felelős személynek joga van megtérítéssel fordulnia a tényleges károkozóhoz
- Oka: tipikusan az épületkároknál fordul elő, hogy a kárért felelős személy és a tényleges károkozó személye elválik egymástól

Felelősség a tárgyak kidobásával, kiejtésével, kiöntésével okozott kárért

- A § differenciálja a felelősséget a helyszín alapján
- (1) – lakásból, vagy más helyiségből
- (3) – épület közös használatra szolgáló helyiségeiből

6:561.§

(1) Valamely tárgynak lakásból vagy más helyiségből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben a lakás vagy helyiség bérlője vagy egyéb jogcímen használója felelős.

- A lakás vagy helyiség bérlője vagy egyéb jogcímen használója
- Ptk. a lakás esetében sem ad definíciót
- Lakástv.: Összefüggő helyiségcsoport, ami a helyiségei, közművesítettsége alapján valamelyik komfortfokozatba sorolható (Összkomfortos, komfortos, félkomfortos, komfort nélküli)
- Más helyiség – kommentárirodalom, bírói gyakorlat alapján: pl. iroda, üzlet, raktár

Felelősség alanya(i)

- Lakás bérlője, helyiség használója (használat jogcímére tekintet nélkül)
- Adott esetben a tényleges károkozó személye meg sem állapítható, de itt is jelen van a károsult érdeke
- Károsult bizonyítási terhe:
 - Nem azt kell, hogy ki okozta a kárt, hanem, honnan okozták a kárt
- *(2) Kezesként felel a bérlő vagy a használó, ha a károkozót megnevezi. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a károkozó jogosulatlanul tartózkodott a helyiségben.*
 - Mögöttes, kezesi felelősséggé alakul át
 - Egyszerű, sortartó kezesség
- **Mentesülés:** ha bizonyítják, hogy a károkozó jogosulatlanul tartózkodott a helyiségben
 - Csak ez az egyetlen mentesülési mód → ilyenkor még kezesként sem!

(3) Valamely tárgynak az épület közös használatára szolgáló helyiségeiből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben az épület tulajdonosa felelős. Ha a tulajdonos a károkozót megnevezi, kezesként felel.

- épület közös használatra szolgáló helyiségei pl.: lépcsőház, folyosó, padlás, közös udvar
- Felelősség alanya: ismét a tulajdonos
- Oka: a károkozás helyszíne
- Kezesi felelősség
- Itt már nincs mentesülés!!

(4) Ezek a szabályok nem érintik a felelős személynek azt a jogát, hogy a kárért egyébként felelős személytől a kár megtérítését követelhesse.

ÁLLATKÁROK

Milyen állat?	Ptk. §	Felelősség alanya
Veszélyesnek nem minősülő	Ptk. 6:562. § (1)	állattartó
Veszélyes állat	Ptk. 6:562. § (2)	állattartó
Vadászható állat	Ptk. 6:563. §	Akinek a vadászterületén történt/ akinek a területéről a vad kiváltott

Terminológiai váltás

Elkülönülő felelősségi szabályok

Melyik állat minek minősül?

- vízválasztó: mennyire kiszámíthatatlan a természete

A kategóriák nem „átjárhatóak”

(pl. megbokrosodott ló, cirkuszi tigris)

6:562. § [Az állattartás körében okozott kár]

(1) Aki állatot tart, az állat által másnak okozott kárért felel, kivéve, ha bizonyítja, hogy az állat tartásával kapcsolatban felróhatóság nem terheli.

- Felelősség alanya: állattartó (Állatok védelméről szóló tv.)
 - Állat tulajdonosa, aki az állatállományt gondozza, felügyeli.
 - Általában: tulajdonos
 - Ha a gondozó alkalmazottként végzi a tevékenységet → 6:540.§
 - Egyszerre több személy is lehet állattartó → egyetemleges felelősség
 - Károkozói közrehatás speciális értékelése – „kutya harap” tábla ?
- (1) – veszélyesnek nem minősülő állat → tartója felel a másnak okozott kárért
 - Felróhatósági alapú, de ez egy szűkített felróhatóság
 - Csak az állat tartásával kapcsolatosan
 - Tartás valamennyi feltétele tekintetében (elhelyezése, gondozása, elkülönítése más állatoktól, közvetlen felügyeletet ellátó személy hozzáértése

6: 562. § (2) Veszélyes állat tartója a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint felel.

- Ptk. a veszélyes üzem szabályait rendeli alkalmazni
- Nem csak a mentesülésre, hanem:
 - Károsulti közrehatásra,
 - elévülésre,
 - veszélyes üzemek találkozására is

A vadászható állat által okozott kár

6:563. § [A vadászható állat által okozott kárért való felelősség]

(1) A vadászható állat által okozott kár megtérítéséért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületén a károkozás történt. Ha a károkozás nem vadászterületen történt, a kárért az a vadászatra jogosult tartozik felelősséggel, akinek a vadászterületéről a vad kiváltott.

- **Elkülönítendő – hol történik a károkozás?**
 - Mező – és erdőgazdaságban → Vtv.
 - Vadkár, vadászati kár, vad elpusztításával okozott kár, (vadászható állat által okozott kár)
 - Mező- és erdőgazdaságon kívül → Ptk.
 - Vadászterületen: akinek a területén történt
 - Nem vadászterületen: akinek a vadászterületéről a vad kiváltott
- **Vadászható állatok köre: Vtv. határozza meg:** gímszarvas, dámszarvas, őz, muflon, vaddisznó, nyúl, fácán

6:563.§ (2) A vadászatra jogosult mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt ellenőrzési körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.

(3) A kártérítési követelés három év alatt évül el.

- Fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályok alkalmazása
- Elháríthatatlan vagy sem?
- Felelőst szigorú, de nem feltétlen felelősség terheli (II üzembentartó)
- Felelős személy:
 - az a vadászatra jogosult, akinek vadászterületén a károkozás történt, vagy
 - ha nem vadászterületen történt a károkozás, azt akinek vadászterületéről a vad kiváltott.
 - Veszélyes üzemek találkozása
- Elévülés!

Kártalanítás a jogszerű károkozásért

- *6:564. § [A kártalanítás]*

Ha jogszabály a jogszerűen okozott kárért kártalanítási kötelezettséget ír elő, a kártalanítás módjára és mértékére a kártérítésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

- Jogszerű károkozás
- Egyszerűbb megközelítés:
 - Jogellenes magatartás → kártérítés
 - Jogszerű magatartás → kártalanítás
- DE pontosabban - Kártalanítás feltételei:
 - Jogszerűen történő károkozás (= jsz-ban megengedett módon) **ÉS!!**
 - Jogszabályban előírt kártalanítási kötelezettség

Jogszerű károkozás

- Ptk. vélelem – minden károkozás jogellenes → rögzíteni kell, mi jogszerű
- Jogellenességet kizáró okok (6:520.§)
 - Károsult beleegyezése
 - Jogos védelem
 - Szükséghelyzet
 - Jsz. által megengedett egyéb magatartás
- Önmagában a jogszerű károkozás nem alapoz meg kártalanítást
- Szükséges hozzá a jsz. előírása is!!
 - Vagy maga a Ptk. írja elő, vagy más jogszabály
 - 5:25.§ (1)-(2) szomszédjogok
 - 5:26.§ (2) - szükséghelyzet
 - 5:28.§ (1) a) – jóhiszemű túlépítő – beépítéssel okozott értékcsökkenésért
 - 5:43.§ - ingatlan kisajátítása

Kártalanítás módja, mértéke

- *„(...) a kártérítésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.”*
- *Következmény:*
 - *Nem csak a kártérítés, hanem a kártalanításnál is TELJES REPARÁCIÓ*
 - *Kisajátítás!*
- Elévülés
- Általános szabályok az utaló szabály alapján → kivétel: összefüggésben azzal, hogy nem csak a Ptk. határozhat meg kártalanítási helyzeteket.

FELELŐSSÉG KÖZHATALOM GYAKORLÁSÁVAL OKOZOTT KÁRÉRT

- Több tényállás – lényeg a közhatalom megléte és gyakorlása (közig, bíróság, ügyészség, közjegyző, vágrehajtó)
- **Közigazgatási jogkörben okozott kár (6:548. §)**
- **Feltételei:**
 - ha a kárt közhatalom gyakorlásával vagy
 - annak elmulasztásával okozták, és
 - a kár rendes jogorvoslattal, továbbá közigazgatási perben nem volt elhárítható.
- Felelősség alanya: közhatalmat gyakorló jogi személy
- Ha nem jogi személy:
 - Az a jogi személyiséggel rendelkező közigazgatási szerv, amelynek keretében az eljáró közigazgatási szerv működik.

Felelősség bírósági, ügyészségi, közjegyzői és végrehajtói jogkörben okozott kárért (6: 549.§)

- 1) bírósági, ügyészségi jogkör
- Utaló szabály – a közig. jogkörben okozott kár szabályai, azzal, hogy :
 - A kárigényt bírósági jogkörben okozott kár esetén a bírósággal,
 - DE! ha az eljáró bíróság nem jogi személy → azzal a bírósággal, amelynek az elnöke az általános munkáltatói jogkört gyakorolja felettük
 - Ügyészségi jogkörben okozott kár esetén a Legfőbb Ügyészséggel szemben kell érvényesíteni.
 - Előfeltétel: rendes jogorvoslat kimerítése
- 2) közjegyzői, végrehajtói jogkör
 - Utaló szabály – a közig. jogkörben okozott kár szabályaira
 - Előfeltétel: rendes jogorvoslat kimerítése